

NÉPÚJSÁG

2025. október 10.,

péntek

LXXVII. évfolyam

229. (22095.) sz.

Ára: 4⁰⁰ lej

(előfizetőknek 2⁶⁰ lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

A Marosvásárhelyi Református Kollégium vendége volt
Margit hercegnő és Radu herceg

Sorfal, virágcsokor, szívélyes fogadtatás

Fotó: Nagy Tibor

Szerdán délután a szépen felújított Marosvásárhelyi Református Kollégiumba látogatott a román királyi család két tagja, Margit hercegnő, a korona őrzője és férje, Radu herceg. A kollégium vezetősege, a tanári kar és a diákság méltóképpen fogadta a jeles vendégeket, akik a látogatás során betekintést nyerhettek az ősi református iskola múltjába és jelenébe. A hercegi párt az iskola

vezetősége, Benedek Zsolt igazgató, Zalányi Erzsébet aligazgató és Furó Félix lelkes fogadták.

Mezey Sarolta

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje
idejében megújítani
előfizetését!
Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
féláron,
mint ha
megvásárolná!

Gyertyagyújtással emlékeztek a holokauszt áldozataira

Gyertyagyújtással emlékeztek meg a holokauszt áldozatairól október 9-én, csütörtökön, a romániai zsidó áldozatok emléknapján a marosvásárhelyi holokauszt-emlékműnél.

2.

Hajléktalanok nemzetközi napja

Ma, október 10-én van a hajléktalanok nemzetközi napja, amikor kissé hangsúlyosabb figyelmet kap ez a jelenség.

17.

Backamadarason is garázdálkodnak a medvék

Az utóbbi egy hónapban több esetben is észlelték medve jelenlétét Backamadaras községben; eddig a nagyvad csak állatokra támadt.

17.

AKTUÁLIS

Félmilliárd az ablakon, sztrádára

Benedek István

Egészen friss hír, hogy a kormány félmilliárd eurós hitelt vesz fel sztrádaépítésre. A pénzt az épülőben levő Nagyszeben és Pitești közti pálya építésére lehet felhasználni. A már zajló beruházás értékét 5,5 milliárd euróra becsülik, és a hitel mellett vissza nem térítendő uniós forrásokból és költségvetési alapokból építik.

A napokban aláírt szerződés híre az ártatlan szemlélőben azt a benyomást keltheti, hogy micsoda szorgalmas kormány buzgólkodik e szép hazában, az európai pénzek mellett kölcsönfelvételtől sem riadnak vissza, csak épüljön a fontos infrastruktúra.

Csak hogy a valóság nagyon más, ennek a pályának az építésére nem kellett volna sem hitel, sem saját kormánypénz. Ez az autópálya egy európai viszonylatban fontos közlekedési folyosó része, amelynek az építésére már az uniós csatlakozás utáni években bőkezűen adtak volna támogatást az európai alapokból. Csak éppen nem volt politikai akarat az akkori kormányok részéről a munka megkezdésére. Másképp szólva nem tudták kisakkozni, hogy

(Folytatás a 3. oldalon)

OKTÓBERI AJÁNLAT + 2 NAP BÓNUSZ INGYEN

- Ingyenes kivizsgálás és kezelés küldőpappírral!
- Performáns és modern gépek!
- Fiatal és jól képzett személyzet!

Marosvásárhely,
Hadsereg tér 45. szám
Tel: 0772-070-391

OKTÓBER

10

PÉNTEK

Ma GEDEON,
holnap BRIGITTA napja

Az év 283. napja, hátravan 82 nap

IDŐJÁRÁS

Rövidebb hosszabb esőzés

Hőmérséklet:
max.: 15 °C
min.: 7 °C

naptár

Isten éltesse!

BRIGITTA: kelta (ír) eredetű női
név. Jelentése: magasztos.

VALUTAÁRFOLYAM
BNR: 2025. október 9.

1 €	5,0953 lej
1 \$	4,3848 lej
100 Ft	1,3035 lej
1 g arany	569.1075 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő
hónapra a Népújság szerkesztőségében:
Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám,
2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között,
szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai		
	31, 12, 21, 26, 22 + 18	NOROC PLUS: 5 7 8 4 6 1
	36, 17, 35, 28, 11, 8	SUPER NOROC: 7 6 6 0 1 4
	23, 41, 2, 35, 40, 13	NOROC: 1 8 5 4 1 0 0

MEGYEI HÍREK

A Teleki Téka freskós termék avatása

Október 16-án, csütörtökön 17 órától kerül sor a marosvásárhelyi Teleki-Bolyai Könyvtár freskós termék átadására. A Teleki Téka úgynevezett „palotájának” freskói Teleki Sámuel megrendelésére készültek a 19. század elején, szebeni mester munkái. Az átadáson beszédet mond Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke, a freskókat, illetve a restaurálás folyamatát bemutatja Kiss Eszter, a restaurálás vezetője. Az esemény nyitott, a helyek száma viszont korlátozott, a belépés az érkezés sorrendjében történik.

Állásbörze frissen végzetteknek

A Maros Megyei Munkaerő-foglalkoztatási Ügynökség október 10-én, pénteken (ma) délelőtt 9 órától állásbörzét tart frissen végzett fiatalok és szakmát váltó álláskeresők számára. Az állásbörzére Marosvásárhelyen a Mihai Eminescu Művelődési Központban, Marosludason, Szászrégenben, Dicsőszentmártonban és Szovátán a megyei ügynökség munkapontjain, Segesváron az Imperial szállóban kerül sor.

Indul a korcsolyaszезon

Október 10-én, pénteken (ma) újra megnyitja kapuit a Maros Műjégpálya. 18.30-tól várják az érdeklődőket az első közkorcsolyázásra, majd 21 órától jégdiszkó kezdődik. A felnőttjegy 25 lejbe, a gyerekjegy 15 lejbe, a jégdiszkón való részvétel pedig 30 lejbe kerül. A korcsolyák bérlése, illetve fenése 20 lej. A programmal kapcsolatos minden további információ megtalálható a Maros Műjégpálya Facebook-oldalán. Ugyanakkor ismét elindul a Korisuli, amelynek célja, hogy játékosan adja át a korcsolyázás alapjait minden korosztály számára. Érdeklődni Kui Csaba edzőnél lehet a 0742-658-922-es telefonszámon.

Újra megnyílik a Mircea Birău uszoda

Október 13-tól, hétfőtől újra látogatható a marosvásárhelyi Mircea Birău uszoda. Az uszoda keddtől péntekig 6 órától 22 óráig (utolsó belépés: 20.30), szombaton 8 órától 20 óráig (utolsó belépés: 18.30) tart nyitva a nagyközönség előtt, a szauna keddtől péntekig 8–9.30, 10–11.30, 18–19.30, 20–21.30 óra között, szombaton 10–11.30, 16–17.30, 18–19.30 óra között használható.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

A történelem fekete foltja

Gyertyagyújtással emlékeztek a holokauszt áldozataira

Gyertyagyújtással emlékeztek meg a holokauszt áldozatairól október 9-én, csütörtökön, a romániai zsidó áldozatok emléknapján a marosvásárhelyi holokauszt-emlékműnél. Lapunknak a marosvásárhelyi zsidó hitközség elnöke, dr. Dub László mesélt a történelem szörnyűségeiről, valamint az eseményekről való megemlékezés fontosságáról.

Szeredai Vivien

Immár több mint 20 éve, 2004-ben a román kormány, hallgatva a külföldi kérésekre, a romániai holokauszt emléknapjává nyilvánította október 9-ét. Azóta az ország számos településén megemlékeznek az emberiség történelmének egyik legszomorúbb eseményének áldozatairól. Dr. Dub László többek között úgy fogalmazott, hogy az emléknap kinyilvánítása egy pozitív lépés volt az ország akkori vezetői részéről, hiszen a zsidó közösség az erdélyi holokauszt, valamint a transznisztriai események áldozatainak számát és emlékét egyaránt számon tartja.

A marosvásárhelyi zsidó hitközség elnöke kiemelte, hogy a helyi zsidókat először 1944. márciusa és júniusa között gyűjtötték össze a gettóban, ami a volt téglagyár területén helyezkedett el. Több mint 7500 zsidót szállítottak innen Auschwitzba, közülük mindössze 1493-an tértek vissza.

A fiatal, katonakorú férfiakat már akkor a magyar hadsereg munkaszolgálatos alakulataiba sorolták be, ahol a túlélési ráta számottevően nagyobb volt, mint a koncentrációs táborok-

Fotó: Nagy Tibor

ban. Bár az erdélyi zsidók nagy részét német légerekből gyilkolták meg, a román fennhatóság alatti területeken véghezvitt atrocitások szintén több száz ezer áldozatot követeltek. A marosvásárhelyi zsidó hitközség utolsó holokauszt-túlélője, Diamantstein Zsuzsa három évvel ezelőtt hunyt el, a közösség két ma is élő tagja a román fennhatóság alatt lévő területek eseményeinek, a transznisztriai borzalmak, valamint az Antonescu-rezsim fasiszta intézkedéseinek túlélői.

Dr. Dub László hangsúlyozta az eseményekről való megemlékezés, illetve a fiatalok történelmi nevelésének fontosságát.

– Ma már egyre kevesebb a tanú, aki átélte ezeket a borzalmakat – nem sokára már csak a történelemkönyvekből fogunk rájuk emlékezni. Nem szabad elfelejteni, hogy ami történt, azért történt, mert bizonyos kormá-

nyok politikai eszközként használták az antiszemitizmust. Nem szabad megfeledkeznünk ugyanakkor a több milliós nagyságrendű emberi és nemzeti veszteségekről sem – azokról az értékekről, amelyeket képtelenség pótolni. Ha a mai fiatalság ezeket nem veszi tudomásul, és nem azonosul szellemileg a tényekkel, akkor sajnos minden esély megvan arra, hogy a szóban forgó események megismétlődjének – mondta.

A hitközség elnöke említést tett a két évvel ezelőtti október 7-i eseményekről is, amikor a Hamasz terrorista szervezet támadást intézett Izrael ellen.

– Ezek az események szintén azt mutatják, hogy egyik nép képes a másikká torni és kegyetlen támadásokat elkövetni – mindkét oldalon – gyerekek és felnőttek ellen egyaránt. Nem történhetnek meg többé ilyen események – hangsúlyozta.

RENDEZVÉNYEK

A Maros Művészegyüttes az Ügyes Kezeknél

A sérült fiatalokkal foglalkozó marosvásárhelyi Ügyes Kezek Alapítvány a Maros Művészegyüttes folklór-műsorával örvendezteti meg a foglalkoztatottakat és családjukat október 10-én, pénteken 17 órától a Kis-templom gyülekezeti termében sorra kerülő szüreti bálon.

Szókratész védőbeszéde Mikházán

Újabb, érdekes színházi előadás látható Mikházán október 12-én, vasárnap délelőtt 11 órától, ezúttal a ferences templomban. A Forrás színház Plátón Szókratész védőbeszéde című koncertszínházi produkcióját hozza el. Előadja Boráros Imre Kossuth-díjas színművész, zongorán kísér Varga Gábor zongoraművész. Az előadást rendezte és szerkesztette Patáki András Jászai-díjas rendező, a zeneművet Varga Gábor szerezte. Dramaturg Tarics Péter, díszlet Tóth Kázmér, jelmez Szélyes Andrea. Művészeti munkatárs Petrécs Anna. Helyfoglalás a 0744-394-186-os telefonszámon. Az előadást a Mikházi Csűrszínházi Egyesület hívta meg.

Tizedik szovátai tökfesztivál

Szováta önkormányzata a hét végén, október 10–12. között rendezi meg a jubileumi tizedik tökfesztivált. A rendezvény helyszíne a fürdőtelepen levő Rózsák útja, amely őszi pompában várja majd a látogatókat. A fesztivál résztvevői változatos „tökös” programokon szórakozhatnak: kézművesvásár, díszitökfáragás, ját-

szóház, hőlégballonozás, veterán- és retróautó-felvonulás és színes koncertkínálat szerepel az ajánlatok között. A fesztivál hivatalos megnyitója október 10-én, pénteken (ma) 11.15-kor kezdődik a Petőfi parkban. Az események két helyszínen zajlanak: az amfiteátrumnál (Testvériség park) és a nagyszínpadnál (a rendőrség melletti parkolóban). Pénteken és szombaton olyan fellépők szórakoztatják a közönséget, mint a legkisebbeknek zenélő Libavonat, továbbá Szalonna és bandája, a Direcția 5 és a Mangorise. Vasárnap, a folknep keretében, a Tücsökráj népi zenekar, a Sirülők néptáncgyűttes, valamint a magyarlapádi Csegely zenekar lépnek színpadra. Vasárnap este a fesztivál záróprogramjaként levetítik a Hogyan tudnék élni nélküled? című játékfilmet.

Tiszántúli növényvédelmi fórum a Sapientian

A Növényvédelem Oktatásának Fejlesztéséért Alapítvány, együttműködve a Debreceni Egyetem Növényvédelmi Intézetével, valamint a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Marosvásárhelyi Karával, október 15–16-án, szerdán és csütörtökön Marosvásárhelyen, az egyetem koronai campusán tartja meg a 30. tiszántúli növényvédelmi fórumot, ami egyben a 12. nemzetközi növényvédelmi szimpózium a Debreceni Egyetemen.

Az idei utolsó Vásár-hely a várban

Idén utoljára kerül sor a Vásár-hely nevű termelői vásárra október 10–12. között a marosvásárhelyi vár udvarán. A látogatók péntek déltől vasárnap este 7 óráig szezonális finomságokból és kézműves termékekből válogathatnak.

NÉPÚJSÁG

MAROS MEGYEI NAPILAP

Kiadja az IMPRESS KFT.

FŐSZERKESZTŐ:

Karácsonyi Zsigmond

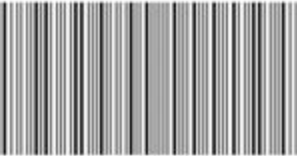
FŐSZERKESZTŐHELYETTES:

Vajda György

LAPSZERKESZTŐ:

Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Kaáli Nagy Botond, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálosy Piroska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília. Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujas.ro **SZERKESZTŐSÉG:** 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujas.ro **E-mail:** nepujas@e-nepujas.ro **Telefon:** titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino. A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével. **Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben:** tel. 0728-082-259. **Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje:** hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000069

ISSN 1220-3475 (print);

ISSN 1584-3238 (online)

Krasznahorkai László kapja idén az irodalmi Nobel-díjat

Krasznahorkai László magyar írónak ítélte oda idén az irodalmi Nobel-díjat a Svéd Akadémia, amely csütörtökön Stockholmban jelentette be döntését.

A szerzőnek a díjat látnoki erejű életművéért ítéltek oda, amely az apokaliptikus terror közepette megerősíti a művészet erejét – mondta el Mats Malm, a Svéd Akadémia titkára, aki beszámolt arról is, hogy a bejelentés előtt sikerült telefonon elérnie az éppen Frankfurtban tartózkodó Krasznahorkai Lászlót.

Az irodalmi Nobel-bizottság elnöke, Anders Olsson elemzésében – amelyet Olsson betegsége miatt az eseményen a bizottság egyik tagja ismertetett – Krasznahorkai nagyszabású életművének több regényét és egy elbeszéléskötetét emelte ki.

Felidézte, hogy Krasznahorkai Gyulán született, és ennek a dél-alföldi, román határ menti világnak a hangulatát idézte meg Sátántangó című első regényében, amely Magyarországon 1985-ös megjelenését követően irodalmi szenzációvá vált, és amelyből 1994-ben a szerző forgatókönyve alapján Tarr Béla forgatott világhírű filmet.

A szerző második műve, Az ellenállás melankóliája egy alföldi kisvárosban játszódik, ahová vándorcirkusz érkezik. A

regény megjelenése után Susan Sontag amerikai kritikus Krasznahorkait az „apokalipszis mesterévé” koronázta. „Álomszerű jelenetek és groteszk karakterábrázolások segítségével Krasznahorkai László mesteri módon mutatja meg a rend és a rendezetlenség közötti brutális küzdelmet” – fogalmazott Olsson.

A Háború és háború című regényében a levéltáros Korin György New Yorkba, a „világ közepébe” utazik, hogy egy, az archívumban felfedezett rejtélyes eposzt bemutathasson a világnak. Olsson kiemelte, hogy „Krasznahorkai prózája a hosszú, kanyargós, pontok nélküli mondatokkal jellemzett, folyékony szintaxis felé fejlődött, amely mára már a szerző védjegyévé vált”.

A Báró Wenckheim hazatér című, 2016-os művében a hangsúly a hazatérésen van. Az irodalmi hagyományokkal szívesen játszó Krasznahorkai Dosztojevszkij egyik hősét idézi meg a reménytelenül szerelmes, szerencsejáték-függő báróban, aki az Argentínában töltött évek után hazafelé tart Magyarországra. A regény csúcspontja, amely sok szempontból komikus csúcspont is, a helyi közösség által a bárónak rendezett örömteli fogadás, amelyet a melankolikus főszereplő mindenáron el akar kerülni.

Ezekhez az „apokaliptikus” eposzokhoz egy ötödik mű is hozzáadható: a

2021-ben megjelent Herscht 07769, amely „egyetlen lélegzetvétellel íródott az erőszakról és a szépségről, amelyek »lehetetlenül« kapcsolódnak egymáshoz” – fogalmazott Olsson. Kiemelte, hogy a Herscht 07769-et a német társadalmi zavargások pontos ábrázolása miatt a kortárs német irodalom egyik legnagyobb regényének tartják.

„Krasznahorkai László a Kafkától Thomas Bernhardig nyúló, az abszurdizmus és a groteszk túlzás által jellemzett közép-európai hagyomány nagyszerű epikus írója. De több is rejlik benne: keleti hatások is megmutatkoznak műveiben, amelyek hangvétele szemlélődőbb, finoman hangolt” – értékelte Olsson a Nobel-díj honlapján is közzétett méltatásában.

Hozzáfűzte, hogy az író Kelet felé fordulását is több mű jelzi, amelyet kínai és japán utazásainak mély benyomásai ihlettek. A 71 éves író a Nobel-díjjal 11 millió svéd koronát kap. A díjat hagyományosan december 10-én, az elismerést alapító Alfred Nobel halálának évfordulóján adják át.

A Nobel-bejelentések hete pénteken a Nobel-békedíj kitüntetettjének nyilvánosságra hozatalával folytatódik, október 13-án, hétfőn pedig a közgazdasági Nobel- emlékdíj nyertesének nevét teszik közzé. *(MTI)*

Izraelben a túsok családtagjai pezsgőt bontottak, Gázában is ünneplik a tűzszünetet

Izraelben a túsok családtagjai pezsgőt bontottak a túsalku bejelentése után, a Gázai övezetben is ünneplik a tűzszünetet.

A túsok rokonai összelelkeztek és pezsgőt bontottak szeretteik közeli visszatérésének bejelentése nyomán Tel-Avivban, az utóbbi két évben megszületett központi, „Túsok terén” . „Fontos és jelentős előrelépés mindenki hazatérésének útján. Harcunk addig nem ér véget, amíg az utolsó tús is haza nem tér” – közölte szervezetük.

„Minden késlekedés súlyos árat követhet a túsoktól és a katonáktól. Meggyőződésünk, hogy a miniszterelnök biztosítani fogja a megállapodás végrehajtásához szükséges többséget” – tették hozzá az izraeli kormányülésre utalva, amely dönt a Donald Trump amerikai elnök közvetítésével megszületett, a két-éves gázai háborút lezáró túsalkut és tűzszünetet tartalmazó megállapodás jóváhagyásáról.

A családok hálájukat fejezték ki Trump elnöknek „vezetéséért és elszántságáért, amely történelmi áttörést eredményezett, a háború lezárását és minden tús hazatérését.”

A Gázai övezetből sugárzott felvételek tanúsága szerint Hán-Júniszban is spontán örömnünp tört ki a tűzszünet bejelentése után. „Nem csak én örülök, az egész öve-

zet örül, minden arab örül, az egész világ örül a tűzszünetnek, a vérontás végének” – nyilatkozta az egyik ünneplő.

Az izraeli hadsereg csütörtök délelőtt bejelentette, hogy megkezdte a csapatok részleges visszavonásának előkészületeit a Gázai övezetben a Hamással kötött megállapodás részeként.

Az izraeli fizetőeszköz, a sékel jelentős erősödést mutatott a megállapodás hírére. A sékel 0,6 százalékot erősödött az amerikai dollárral szemben, a kora reggeli órákban körülbelül 3,247 sékelen kereskedtek a dollárral. A helyi valuta ebben a hónapban mintegy 1,7 százalékot erősödött a dollárral szemben a tárgyalások táplálta befektetői optimizmus eredményeként. A megállapodás első szakaszának várható menetrendje szerint az izraeli biztonsági kabinet és a kormány megszavazza az egyezmény elfogadását, s bejelenti a két éve tartó háború végét. Egy nappal a bejelentés után az izraeli hadsereg megkezdí visszavonulását az egyeztetett vonalig, hogy a Hamász minden túszt azonosíthasson és felkutathasson. 48-72 órával a deklarációt követően szabadon engedik az összes élő túszt, várhatóan húsz, 2023. október 7-én elrabolt izraelit. Hazatérésükig Izraelnek és a Hamásznak véglegesítenie kell a cserébe szabadon engedendő palesztin foglyok névsorát.

Az egyezmény már elfogadott első sza-

kasza a háború befejezésének bejelentését tartalmazza, az izraeli túsok és palesztin foglyok szabadon engedését, valamint az izraeli hadsereg visszavonulását a Gázai övezetben kijelölt „sárga vonalig” – amelyre még a túsok elengedése előtt sor kerülne. Ugyanakkor Izrael jelentős humanitárius segélyszállományokat engedne be az ENSZ-en és más nemzetközi szervezeteken keresztül.

Várhatóan vasárnap és hétfőn már átadják az élő túsokat, s közben véglegesítik a palesztin foglyok listáját, amelyet Jeruzsálemnek időben nyilvánosságra kell hoznia, hogy a helyi törvények szerint bárki kifogást emelhessen ellene, amelyet bíróságnak kell elfogadni vagy elutasítani.

Az első szakasz végrehajtása után a felek folytatják a tárgyalásokat a Trump-terv többi pontjáról, köztük a Gázai övezet demilitarizálásáról, a Hamász iszlamista terrorszervezet fegyvereseinek jövőjéről, a háború alatt elmenekült palesztinok visszatéréséről, valamint egy ideiglenes, technokrata palesztin kormány felállításáról, amely a közszolgáltatásokért felel.

Emellett létrehoznak egy ideiglenes nemzetközi ellenőrző testületet Donald Trump és Tony Blair volt brit kormányfő vezetésével. A későbbi tárgyalások során döntenek az amerikai követelésről, miszerint a Palesztin Hatóság idővel – megreformálása után – átveszi a Gázai övezet irányítását. *(MTI)*

ták azokat a kezdeményezéseket, amelyek lehetővé teszik az EU és tagállamai számára, hogy összehangolt, egységes és arányos válaszlépéseket tegyenek minden légtérsértéssel szemben, beleértve a légi fenyegetések – például drónok – megsemmisítését is.

Az EP üdvözölte az uniós drónfalra és a keleti határok védelmére irányuló kezdeményezéseket, és hangsúlyozta: a biztonsági kihívásokkal szemben minden tagállamnak védelmet kell kapnia, különös tekintettel az EU déli hatáira. *(MTI)*

ORSZÁG – VILÁG

Románia felkészült a télre

Jelenleg a romániai gáztárolók töltöttsége 95,5 százalékos, magasabb a 82,8 százalékos uniós átlagnál – nyilatkozta egy szerdai minisztériumi tanácskozás után a sajtónak az energiaügyi miniszter. Bogdan-Gruia Ivan elmondta, hogy utasítására a Transgaz vállalat még a nyár folyamán olcsó földgázzal töltötte fel a tárolókat, így az ország nincs kitéve az esetleges téli áremelkedéseknek, amelyek a jövő március végéig hatályban lévő lakossági ársapka miatt jelentősen megterhelhetik a költségvetést. *(Agerpres)*

Țoiu állandósítaná az amerikai katonák romániai jelenlétét

Oana Țoiu csütörtökön az Agerpresnek elmondta, hogy az amerikai katonáknak a ‘későbbiekben akár állandósítható’ romániai jelenlétéről is tárgyalt Washingtonban amerikai hivatali kollégájával, Marco Rubióval. Beszámolója szerint a találkozóon a román külügyminiszter tájékoztatta tárgyalópartnerét arról, hogy Bukarest nagyon fontosnak tartja az amerikai katonák romániai jelenlétét a NATO csapatainak részeként. Közölte Rubióval, hogy Románia biztosítja az amerikai katonai jelenlét későbbi állandósulásához szükséges beruházásokat is. Țoiu a NATO prioritásai mellett tárgyalt az amerikai hivatali partnerével a védelmi minisztérium által tervezett beruházásokról, különösen a Mihail Kogălniceanu bázison. Emlékeztette őt arra, hogy novemberben Bukarest lesz a házigazdája a NATO Ipari Fórumának. *(Agerpres)*

Nem épül meg a cseh Tesla romániai üzeme

Nem épül meg a cseh Tesla romániai üzeme – írja az economedia.ro a pénzügyminisztérium közleménye alapján. A pénzügyi tárca felbontotta a Tesla Energy Storage Kft.-vel kötött finanszírozási szerződést. A cseh tulajdonban levő vállalat 50 millió euró értékű állami támogatást kapott volna egy nap-elemparkok és szélturbinák számára akkumulátorokat gyártó üzem felépítéséhez. A 2000 munkahelyet teremtő beruházás összértéke 200 millió euró lett volna. Az eredeti tervek szerint az üzemnek idén már termelnie kellett volna, azonban tavaly a beruházó 2025 végére halasztotta az átadási határidőt. A pénzügyminisztérium közlése szerint a Tesla Energy Storage a főleg az ázsiai piaci szereplők részéről megnyilvánuló „agresszív globális konkurenciával” indokolta, hogy visszalép a beruházástól. A Tesla Energy Storage az 1920-ban alapított, prágai székhelyű Tesla Energy Group része. A hét közép- és kelet-európai országban jelen levő, 23 vállalatot tömörítő cégcsoport megújuló energiával foglalkozik. *(MTI)*

Félmilliárd az ablakon, sztrádára

(Folytatás az 1. oldalról)

pontosan kinek s mekkora boríték kellene kibélelje a zsebét ahhoz, hogy beindítsák a beruházást. Pedig több irányból is volt rajtuk nyomás. Egyrészt időnként a brüsszeli szakik mondogatták, hogy neki kéne már fogni ennek a Déli-Kárpátokat átszelő pályának, mert ez egy európai közlekedési folyosó része. Sőt a francia tulajdonú „nemzeti” autómárka is erősen lobbizott a pálya érdekében. A cég egy időben még azt is kilátásba helyezte, hogy elköltözteti a regáti gyárat egy észak-afrikai kikötő közelébe, ha nem épül meg az autópálya, mert számára komoly veszteséget okoz, hogy e szállítási folyosó helyett a legendásan lassú román vasúton kell kizötyögtesse a járgányait a közeli s távoli régió piacaira. Sokáig ez sem hatotta meg a hazai döntéshozókat, holott az autógyártó és beszállítói együttesen több százezer munkavállalónak adnak betevőt az országban.

Mire a döntéshozókat megszálta az ihlet a munka elindítására, addigra fontos anyagi források megszerzésének lehetőségéből futottak ki. Lényegében ezért volt szükség az uniós alapok mellett kormánypénzekre is a beruházáshoz, és ezért kell a hitelt is felvenni. Ez a kölcsön az évtizedes kormányzati zsebhokizás ára. Majd a következő generáció fogja fizetni, mert a három év alatt lehívható pénz törlesztési határideje 27 évig is mehet, ha részletekben történik. De a végösszeg nem áll meg félmilliárd eurónál, elvégre a kamatról még pissz sem volt az eddigi hírekben. És persze felelőse sincs az ügynek, csak kárvallottja: az adófizető.

A női test misztikuma és tabutémái

A gyermeki kérdésekre is valós választ kell adni!

Évszázadokon át az orvostudomány művelői férfiak voltak, akik kitüntetett figyelemmel vizsgálták a férfitestet, a nőire pedig csak néha néztek rá. Ez azért is történhetett, mert a női test a vágy titokzatos tárgyaként valamilyen szinten mindig tabu volt, ezt pedig a generációk továbbörökítették, vélekedik dr. Benkovics Júlia szülész-nőgyógyász. A doktornő a DeepDive-on adott interjújában külön kiemelte: ez a trend vezetett el oda, hogy az orvostudományban kevesebb információ áll rendelkezésre a nőkről, és a kutatások csak a közelmúltban kezdtek ezzel a problémával alaposan foglalkozni.

Nagy-Bodó Szilárd

Míg egy férfi számára egy hormonális nap mindig ugyanolyan, mint az azt megelőző, addig egy nő esetében egy március elsejei hétfő merőben eltérő lehet egy március 28-aitól, emelte ki Dr. Benkovics Júlia, hozzátéve, hogy rendkívül nehéz dolga van egy olyan ember-

nek, akinek nincs egészségügyi végzettsége, hiszen az interneten könnyen találhatja szemben magát összeesküvés-elméletekkel, éppen ezért kiemelten fontos ellenőrizni az információkat.

A tudomány kiterjedése és fejlődése, és az a tény, hogy az orvostudomány ma már többet foglalkozik a női testtel, elhozta azt az ered-

ményt, hogy napjainkban a nők többet tudnak magukról, mint korábban. Viszont továbbra is sok olyan nő van, aki önhibáján kívül keveset tud a saját teste működéséről. Ugyan van előrelépés ilyen értelemben, de még mindig nem haladtunk eleget – mondta a szülész-nőgyógyász, aki külön aláhúzta, hogy a fejlődéshez kérdésekre van szükség, ezért arra ösztönöz mindenkit, hogy merje megfogalmazni saját kérdéseit.

Felmerülhet, hogy mit is érdemes kérdezni. Szülőként felelősséggel tartozunk azért, hogy a gyermekünk hogyan cseperedik fel, így számítanunk kell mindennemű váratlan kérdésre a biológia és a szexualitás területén, ezekre fel kell készülni kész válaszokkal, már egy

Dr. Benkovics Júlia

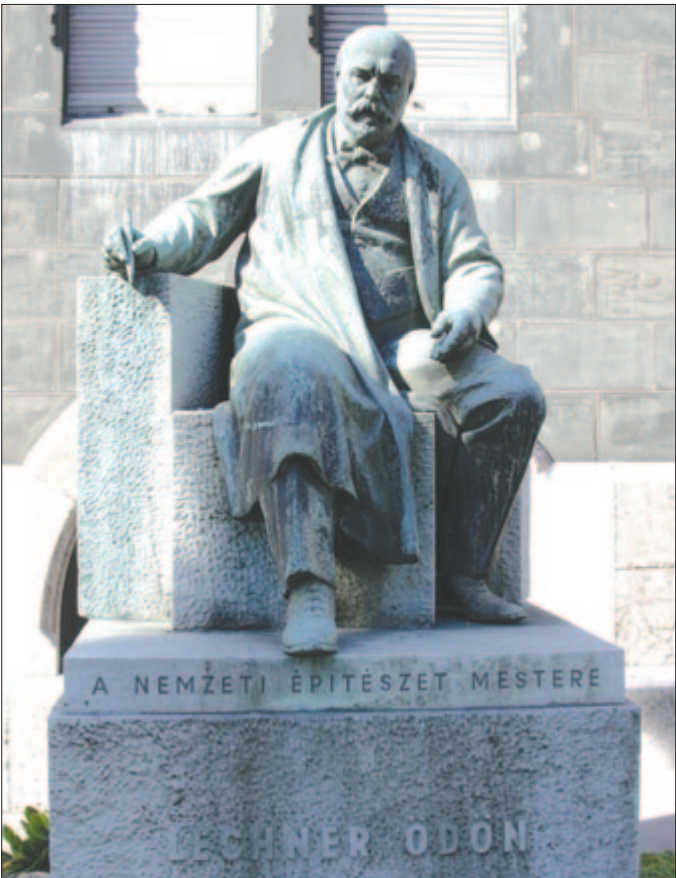
Fotó: Metz Balázs

2-3 éves gyermek mellett is – emelte ki a szakember, aki nyomatékosította, hogy ezek a kérdések meg fognak érkezni, méghozzá egy váratlan helyzetben, de hagynunk kell, hogy a gyermekek természetes kíváncsisága vezesse ezt a folyamatot.

Az interneten az összeesküvés-elméletek mellett hasznos információkat is találunk. A Hintalovon Alapítványnak kiemelkedő minő-

ségű anyagai vannak arról, hogy mennyit érdemes mondani abban az esetben, ha például egy négyéves gyermek tesz fel kérdéseket, mutatott rá dr. Benkovics Júlia, aki kiemelte, hogy a fejlődéshez beszélgetésre, kérdésekre van szükség. Szem előtt kell tartani tehát, hogy meg kell szűrni az információkat. Minél jobb kérdéseket fogalmazunk meg, annál jobb válaszokat kapunk.

Dramatizált dokumentumfilm készült Lechner Ödönről

Lechner Ödön szobra az Iparművészeti Múzeum előtt
Forrás: wikipedia

A Lechner-örökség címmel készült dramatizált, egész estés dokumentumfilm a magyar építészet kimagasló egyéniségéről és családjáról – közölték az alkotók az MTI-vel kedden.

A közleményben azt írták, a film története egy építkezésen kezdődött, egy véletlen balesettel: a producer, Szemán Róbert budapesti rendezvényközpontjának kivitelezése során az egyik munkagép belecsúszott egy régi kútba, amelyről később kiderült, hogy a Lechner család egykori kúriájához tartozott.

A váratlan felfedezés adta az ötletet, hogy ne csak a Maglódi úti épület viselje Lechner Ödön nevét, hanem film is készüljön arról, milyen örökséget hagyott maga után az a család, amelynek szellemiségéből a magyar szecesszió mestere is táplálkozott – olvasható a tájékoztatóban.

A film nemcsak a legendás építész életét és munkásságát idézi meg, hanem a család történetét is: feltárja, hogyan formálták az elődök hagyományai Lechner Ödön látásmódját és világképét – emelték ki.

Felidéztek, hogy a Lechner család már a törökök kiűzése utáni időkben Pest egyik meghatározó polgárcsaládja volt. A későbbi nemzedékek téglagyárosként, városi hivatalnokként, szépítőbiztosként alapozták meg azt a hagyományt, amelyből később Lechner Ödön is merített, és amelyet a Zsolnay Vil-mossal való együttműködésben világszínvonalra emelt – emlékeztettek.

A filmben megszólalnak a család leszármazottai is, az alkotás több jelenetét a Lechner család egykori téglagyárának területén forgatták. A dokumentumfelvételek mellett

színészekkel eljátszott jelenetek is megjelennek benne. Szamosi Zsófia mesélőként vezeti végig a történetet, ő köti össze a visszaemlékezéseket, interjúkat, archív felvételeket és a színészekkel eljátszott jeleneteket. A szereplők között Gáspár Tibor az idős, Vizi Dávid az ifjú Lechner Ödönt alakítja, Trill Zsolt Zsolnay Vilmost, Mosolygó Sára Zsolnay Juliát, Bede-Fazekas Szabolcs pedig Szinyei Merse Pált kelti életre. A rendező Szabó Szonja, az operatőr Dobray Máté.

A film zártkörű ősbemutatója október 15-én lesz, a nagyközönség először az ATV csatornáján, november 1-jén 22 órától láthatja a 84 perces dokumentumfilmet – áll a közleményben.

A természet kalendáriuma (DCXC.)

Kiss Székely Zoltán

*Már éles pengéjű szelek
borotválják a tájat,
átmotozzák a testedet
és csontig belevágnak.*

*Eléd szalad a sáros út,
portenger nem oly rég volt,
tócsáiba belevakult
az ezerszemű égbolt.*

*Ebben a sárban süllyed el
fél életed, hazáig.
Az idő, bölcs lépteivel
vezet, avagy csak játszik,*

*de ígéri, hogy hazaérsz sáron,
illúziókon gázolva át,
mert az egész világ
már csupa otthon,*

*s ahogy dermedten közlekedsz
a házhoz, minden lépted
mindegyre távolabbra vet,
hogy soha meg ne érkezz,*

*és mind idegenebb a kép,
már a semmibe olvad,
mikor kis lapi hull eléd,
és kényszerít, hogy olvasd*

*világtalan üzenetét
egy rozsdamart levélnek,
ami lombja hitében élt,
akár az emberélet,*

*míg cserben nem hagyja a hit,
a lomb ki nem vetette,
hogy gyilkos körforgásait
a világ megtehesse.*

Belebandukolok **Gál Éva Emese** Gyer-
gyói őszébe, ha időd s kedved engedi, tarts
velem ez alkalommal is, kedves Olvasóm!

Október második péntekje (idén 10-e) a
tojás világnapja. Évezredek óta legfontosabb
táplálékunk. Kultikus étel, termékenységi
szimbólum. Több nép (egyiptomiak, finnek,
észtek) mítoszában a világteremtés kulcse-
leme, termékenységi szimbólum, a tökéletes-
ség, a feltámadás jelképe. Ugyanakkor a
legjobb minőségű fehérjével rendelkezik, mi-
nőségében és vitaminok teljességében csak az
anyatej előzi meg. Fontos D-vitamin-forrás,
ásványi anyagainak, a szelénnek nagy jelentő-
sége van a szervezet egészséges működésében.
1911-ben ezen a napon, október 10-én köl-

tözött csillagvilágába **Hünninger Adolf** je-
zsuita csillagász, a Nap protuberanciája vizs-
gálatának kezdeményezője. Csillagászatot
Rómában tanult, Kalocsán tökéletesítette a
napfoltok megfigyelését, és rendszeresítette
a protuberenciák észlelését. 1882-től a *Hay-
nald Obszervatórium*ban **P. Carl Braun S. J.**
asszisztense volt, 1884/85-ben igazgatóként
vezette az intézményt. Az intézethez csatolta
a kalocsai gimnázium meteorológiai állomá-
sát is, meteorológiai műszereket szerkesztett,
kibővítette a csillagvizsgáló légkörtani észle-
léseit. A *Haynald Obszervatórium Közlemé-
nye*iben közölte rendszeresen a világon
először a napfoltmegfigyeléseket.

Október 12-én, 1891-ben született **Tulogdi
János** geológus, geográfus. A kolozsvári tu-
dományegyetemen tanári oklevelet (1919), a
budapesti tudományegyetemen doktori dip-
lomát (1925) szerzett Kolozsvár környékének
pleisztocén képződményei témakörből. A II.
világháború befejezéséig középiskolai tanár
a Kolozsvári Református Kollégiumban. A
kolozsvári tudományegyetemen 1943-ban
magántanárrá habilitálták, majd 1945-ben a
Bolyai Egyetem Földrajzi Tanszékén egye-
temi tanárnak nevezték ki, s ott működött
1959-ig, nyugdíjazásáig. Kutatómunkája fő-
ként Erdélyre, s azon belül Kalotaszegre és
Kolozsvárra terjedt ki. Szakmai publikáció-
inak száma megközelíti a háromszázat. Épp
ilyen fontos, hogy az erdélyi turistamozga-
lom egyik kezdeményezője, a természetvéde-
lem egyik legkorábbi szószólója volt. Ez
alkalommal az 1959-ben megjelent *Termé-
szetjárók* könyvéből A természetjárás szabá-
lyait teszem eléd, kedve Olvasóm:

1. Szeresd a természetet.
2. Mint természetjáró is kultúrember ma-
radj, mert természetjáróhoz nem méltó ma-
gatartással ártasz a természetjárás ügyének.
3. Ne élj vissza a vendégjoggal, tiszteld
mások vagyonát.
4. Csak olyan útra vállalkozzál – különö-
sen magashegyjárásra –, amelyhez megvan a
képességed.
5. Légy vidám, de ne lármás, ne zavard a
természet csendjét. Az erdőben ne a termé-
szetjárók, hanem a madarak énekeljenek. A
menedékházat ne alacsonyítsd le kocsmává.
6. Ne csúfítsd el a természetet: sziklára
ne fess fel, fába ne vésd be nevedet. Tartsd
tisztán a forrásokat, pihenőhelyeket, az étel-
hulladékot égesd el vagy vidd haza.
7. Égő tárgyat ne dobj el, erdőben tüzet
csak a legnagyobb vigyázattal rakj, eltávozás
előtt teljesen oltsd el.
8. Kíméld az állatokat és a növényeket,
gyümölcsfákról még
virágot se szakíts.
9. Légy harcosa a
természetvédelemnek.
10. Becsüld a ter-
mesztjáró társadat, és
bajban soha, semmi
körülmények között el
ne hagyd.

E tízparancsolat minden egyes pontja
betartandó mind a mai
napig. (Ej, hány em-
bert láttam már a ter-
mesztben nem
kultúremberként visel-
kedni...)

Magam szírom-
csokrot kötöttem őszi
másodvirágásokból.

Október 15-én,
1848-ban költözött ki a
református temető-
kertbe, 81 éves korá-
ban ifj. **Borosnyai
Lukács János**, a ma-
rosvásárhelyi reformá-
tus főiskola első
természetrajz tanára.
1848. október 15-én a
'48-as zavaros idők
forgatagában lezajlott
gyászszertartás egy-
szerű volt, mert a ta-
nári karnak még ideje
sem volt arra, hogy őszi
nesztorának végtisztes-

Szíromcsokor – másodvirágzásból

ségén megjelenhessen. Tanulmányait szülő-
városában kezdte, ugyanott 1791-ben a poé-
tikaosztály vezetésével bízták meg. Ezt
követően Genfben és Bernben folytatott
egyetemi tanulmányokat. 1797. szeptember
9-től a Marosvásárhelyi Református Kollégi-
umban kapott állást, ahol az újonnan beveze-
tett természetrajz első tanára lett. 1813-16
között **Bolyai Jánost** is tanította. A leckéket
a jobb memorizálás érdekében versebe fog-
lalta. A *Rövid természethistória, melyet a ta-
nuló gyermekek számára készített és
elméjéhez alkalmaztatva, rövid kérdésekben
és versbeli feleletekbe foglalva kiadott* című
művének részlete 1826-ban jelent meg nyom-
tatásban. Ebben a könyvecskében hat fejezet-
ben tárgyalta az akkor ismert állatokat.
Sokatmondóak a fejezetcímek is: „szopós ál-
latok, madarak, kétélűtüek, halak, bogarak,
nyüvek és férgek.” Tíz évre rá adta ki a *Má-
jusi bokréta, vagyis fűvésztudomány* című
munkáját. Ebben a könyvecskéjében Linné
Károly rendszerét követi, és 24 osztályba so-
rolja a növényeket. De eme műve, nem kü-
lönben a *Régi és új Vásárhely, Vagyis az
Erdélyi ország nagyfejedelemségben lévő
szabad királyi mező-városnak, Marosvásár-
helynek körülményes leírása* versekben,
hozzá tett világosító, és magyarázó Jegyze-
tekkel verses története csak részben
jelent meg nyomtatásban 1837-ben. Boríték-
ján eme megjegyzéssel: „*Vásárfija a Szent
Maártonnapi sokadalomra.*“ Igen sok érde-
kes történeti adat van a jegyzetekben a város
fejlődését, családjait és történeti mozzanatait
illetőleg. Az első füzet végén (40. 1.) életraj-
zát ekképpen szedi versebe:

*Mért ne pengessem (hát) vénül is lantomat?
Ha más hallgat, mért ne próbáljam magamat?
Szinte hetven évek sem fogják be számat.
Látom még, s éneklek, hogy telik, nótámat.
Inkább, mint sem legyek vénség unalmára
Álmatlan ágyamban várjak virradatára.
Ha élsz, pendülj, múzsám! ne szűnj énekelni;
Úgy is negyven évig elég volt nevelni,
Császárodnak nyelvét eleget tanitád,
Állatoknak rendit versebe igazitád (...)*

További részei kéziratban maradtak. Pedig
mind a mai napig megszívlelendő, amit és
ahogy mond városunkról. Íme a *Kilátás a So-
mostetőről*:

*Hol Anya Városunk felséges pompával
Néz Nyugotra egy nagy hegyre felhágtával,
Onnan Erdélynek majd minden Havasait,
Természetből rakott Vára oldalait,
Mint Istentől készült oltalom Bástyáit
Láthatjuk, bár tudnok becsülni munkáit,
Ki nem hiszi, véllem Somos tetejére
Jöjjön fel, s nézze el a nap feljöttére.
Bámulva szemléli Székelyek havassá
Háta mögül, hogy süt a ’nap aranyassa.*

Mert hát abban az időben bizony a Somos-
tető pereméről könnyű volt ellátni még a
Déli-Kárpátokig is. Jómagamnak is gyakorta
volt részem ily delektálásban még a ’60-as

években. S még ma is, ha nagyon tiszta a le-
vegő, fényképezni lehet onnan a Fogarasi-ha-
vasokat.

*A távoli hegyek a fény áttetsző
köntösében szinte súlytalanul lebegnek.
A színek szimfóniát muzsikálnak
A lángoló őszi bereknek.*

*A ködlő láp fölött vadludak szállnak,
Halk neszekkel vetkőzik a táj... puska dörren,
Ökörnyál csillan az őszirózsákon,
Darázs dong, must forr a vödörben.*

*A fákra kapaszkodó lugas-szőlő,
Mint békés, derűs öregség fürtjei, érten
Hintáznak a dér csípte levelek közt
A szelíd októberi fényben...*

*Kint ülök a virágos ámbituson,
A tajtékszínű falakra meleg, lila árnyat
Vét a lomb, bazsalikom illata száll,
Csend van... valahol citeráznak.*

*Régi költőket böngészek, múlt korok
Hangulata csillan boromban... emlékezem,
Az aranypiros szőlőlevelek között
Csokonai iddogál velem.*

Belém zsong ebben az *Érmelléki őszben
Számadó Ernő* gondolata.

Október 15-én emlékezzünk meg **Panto-
csek József** botanikusról, mikropaleontoló-
gusról is. A mikrofotográfia első ma-
gyarországi alkalmazója 1864-ben született.
Egyetemi tanulmányait Göttingenben és
Bécsben végezte. Bécsben 1875-ben orvos-
doktor, majd 1896–1914 között Pozsonyban
közkórházi igazgató főorvos. 1866-tól bota-
nizált, 1872-ben Hercegovina, Montenegró
és Dalmácia flóráját és faunáját tanulmá-
nyozta. 1880-tól főleg a kovamoszatok kuta-
tásával foglalkozott, ezen a területen vált
világhírűvé. Számos új növényt írt le, nevérol
több fajt neveztek el.

*Recs, recs! törik az érett tengerit.
Macskatalpakon sandárról a szél.
Már a vérvesszők lángjuk lengetik,
S mint egy kincsekkel megrakott szekér,
Az ősz súlyosan megy a tél felé.
A beteljesült élet csendesül
Ernyedten ragyog a fák levele,
És a mezőkön béke csendje ül.*

*Be szép, megbékélt minden körülem!
S szívem, nyugtalan, örök üldözőm,
Lám ahelyett, hogy csupán örüljön,
Úgy rám dobban, hogy meg is ütközöm.
„A beteljesült”? Hisz az a halál!
S nézek... Magvakat, rügyet keresek.
Nem a múltó perc – az a szép, mely vár,
S az a kedves már, mit nem ismerek.*

Ebben az őszi elmúlásban **Horváth István**
szavára figyelek: *Nem a múltó perc...*
Maradok kiváló tisztelettel.

Kelt 2025-ben, a tojás világnapján

Már éles pengéjű szelek borotválják a tájat – Mohos tózeplág

Épített örökségünk

Kőfalak, melyek történelmet írtak

(Folytatás a múlt heti lapszámból)

Nagy-Bodó Tibor

Szárhegy Gyergyószentmiklóstól hat kilométerre északnyugatra, a Szármány-hegy déli oldalán fekszik, hétszázhetven méter tengerszint feletti magasságban. A faluhoz tartozik Güdüctelep. Güdüc 1956-ban ideiglenesen különvált Szárhegytől. Nevét valószínűleg az egykor Szármány-hegynek is nevezett hegyről kapta. A kastélytól nyugatra a bronzkortól a kora középkorig lakott település nyomait tárták fel. A legelső írásos adatok a faluról az 1332–1334-es pápai tizedjegyzékben találhatók. A Szárhegy nevet a 15. század okleveleiben használták először. Történelmi és kulturális szempontból a Gyergyói-medence kimagasló települése, igen neves arról, hogy Bethlen Gábor, Erdély fejedelme az itteni reneszánsz várkastélyban töltötte gyermekéveit, és később is többször ellátogatott a településre.

Emlékeztető

Gyergyószentmiklóstól északnyugatra, a Maros-medence keleti szélén, a Szármány-hegy lábánál fekvő község nevezetessége a Lázár-kastély. A nagy területet elfoglaló várkastély a hegy lejtőjén, négyszög alakban épült.

A 17. századi erdélyi építészeti egyik legszebb alkotása, a gyergyószárhegyi Lázár-kastély pártázatos reneszánsz épület Székelyföld legvonzóbb főúri hajléka volt. A nagy területet elfoglaló várkastély a hegy lejtőjén, négyszög alakban épült.

A bejárat két oldalát pártázatos – olasz fokos –, díszesen tagolt, fülkés díszítésű, reneszánsz ízlésű fal köti össze a sarokbástyákkal.

A boltíves bejáratnak, amely az épület alatt vezet az udvarra, mindkét oldalfalán gót kisbetűs felirat olvasható. Az egyik, az Anno Domini 1532 a várkastély építésének befejezésére utal.

A település keletkezésének idejéről nincsenek pontos adataink. A szárhegyi Lázár család nevével először egy 1406. évi oklevélben

találkozunk, amikor egy bizonyos Lázár Bernádot említenek.

András fia, I. János 1549-ben kelt magyar nyelvű végrendelete már említi a gyergyai házat, amely azonos volt a szárhegyi kastélynak középső részén emelt, 1532-ben elkészült épületével...

A várkastély hanyatlása és ennek utolsó lakója

1748. szeptember 21-én a várkastély leégett, és Lázár Ferenc özvegyének kérésére ugyan Csík-, Gyergyó- és Kászonszék rendjei magukra vállalták a tetőzethez szükséges anyagok szállítását, de a teljes helyreállításra mégsem került sor.

Ennek ellenére a család egyes tagjai ezután is lakták a várkastély homlokzati részét.

Utolsó lakója Lázár Zsigmond és felesége, akiket 1853-ban említenek birtokosának.

A Lázár-várkastély helyreállítása az 1960-as évek végén kezdődött meg a falubeliek áldozatos tevékenységének köszönhetően, de az épületeket teljes egészében mai napig nem sikerült restaurálni. 1974 óta alkotótáborokat rendeznek benne. Ugyancsak itt, öt Kárpát-medencei irodalmi találkozót is tartottak 1980–2006 között. 2014 óta az örökösök közötti vita folytán az impozáns reneszánsz várkastély zárva tart, nem látogatható.

2016-ban híre ment, hogy a kastély új többségi tulajdonosa Bójte Csaba alapítványa lenne, miután a báró Lipthay család a gyermekmentő tevékenységéről híres ferences szerzetes alapítványának ajándékozta a kastély családra eső tulajdonrészét. Valójában 2018 óta ítélték oda végérvényesen és visszavonhatatlanul a Berczely és Vormair, mai két jogos, egyenesági örökös családnak a kastély teljes használati tulajdon- és fenntartási jogát. Így az alapítvány által működtetett Kájoni János Gyermekvédelmi Központ ugyan nem a kastélyban, de már saját emeletes épületében működik tovább Szárhegyen.

A fentiek reményt jelentenek arra, hogy a kastély hamarosan újra megnyílhat a látogatók előtt,

és befejeződjenek a sok évtizede zajló felújítási munkálatok is.

Amit még tudni kell

Szárhegy római katolikus erőd-temploma 1235 körül épült román stílusban, a 15. században gótikus stílusban átépítették, tornya 1488-ban épült. 1590-ben tűz pusztította, mivel a reformátusok, a templomot megszerezve, oltárait elégették. 1729-ben a szentély és a torony kivételével lebontották és újjáépítették. 1930-ban bővítették és tornyát magasították. Az elmúlt években elkezdődött a templombelső nagyszabású renoválása.

A Szármány-hegyi 15. századi Szent Antal-kápolnát a nagybaconi Balló család építtette újjá az 1700-as években. Több gótikus elemet is tartalmaz.

A Szármány-hegy tövében levő Ferenc-rendi kolostor és templom 1669–1752 között épült. A rendházfőnök 1669-1674 között Kájoni János volt, itt is temették el. Szobra a kolostor falában látható.

A falut és környékét gyakran sújtották tatárok. A székelyek és tatárok közötti csatározásokra emlékeztet a település határában található Tatár-domb, mely alá a vereséget szenvedett tatárokat temették el az 1658. szeptemberi csatában. A szájhagyomány szerint ide ötszáz támadót hantoltak el, magyar részről csupán tizenöt halott volt.

Dr. Kálmán Attila tanár, történész kiegészítése

A szárhegyi várkastély utolsó Lázár családbeli tulajdonosai között két hölgy nevét is ki kell emelni. Gr. Lázár Jenő és br. Bors Rudolfina leányairól van szó. Nóra (Eleonóra) 1871-ben született. 1895-ben feleségül ment gr. Bissingen-Nippenburg Ottó huszárkapitányhoz. Bissingen 1900-ban egy párbaj áldozata lett, ugyanabban az évben meghalt Nóra édesapja, gr. Lázár Jenő is.

Nóra átvette a család birtokainak az irányítását (Meggyesfalván lakott a család ezen ága).

Bissingen Ottóné Lázár Nóra Marosvásárhely kulturális életében kiemelkedő szerepet játszott a hu-

szadik század első felében, anélkül, hogy bármiféle politikai szerepet vállalt volna. A város központjában lévő palotája a kulturális élet központja volt a két világháború között.

Bissingen Ottóné a marosvásárhelyi Jótékony Nőegylet elnökeként tevékenykedett négy évtizeden át, 1902–1944 között. A Nőegylet a szegény sorsúak és az idősek segítségével foglalkozott.

A század elején aktív tagja lett a Vöröskereszt Egyletnek, amelyben leányaival tevékeny részt vállalt, aktív tagja volt az alkoholelleses mozgalomnak.

A család meggyesfalvi birtokán is több olyan jótékony rendezvényt szervezett, amelyek célja a szegény sorsúak, főleg gyerekek megsegítése volt.

Különleges kapcsolat fűzte a cigány közösséghez mind az anyát, mind leányát, gr. Bissingen Erzsébetet, akik segítettek a marosvásárhelyi népzenészek segély- és temetkezési egyletét.

Támogatója volt a Kemény Zsigmond Irodalmi Társaságnak, az Erdélyi Helikonnak, a legnehezebb években, 1928–1930 között a városi népkonyha segítője volt.

1941-től a Vöröskereszt Egyesület vármegyei társelnökeként tevékenykedett. 1952-ben hunyt el, a marosvásárhelyi római katolikus temetőben nyugszik.

A másik leány, Margit 1872-ben született Meggyesfalván, és 1891-ben lett br. Lipthay Frigyes felesége. Később nagybátyja, br. Bors Ágost (gr. Lázár Corinna férje) örökbe fogadta, és ezért a Lázár-Bors nevet vette fel. Élete végén fiánál, br. Lipthay Bélánál lakott a szécsényi kastélyban, itt halt meg 1954-ben.

Demján László műemlékvédő építész kiegészítése

„Mikor ezerhatszázötvennyolczat írtak, Szép Erdélyországban hej de sokat sirtak!...

Gyergyóba is betört egy nagy sereg tatár, Senki sem állhatta meg vele a csatát,... A régi székely vér tán mind savóvá vált? Nem biz az? Hős apák nem nemzetek gyávját!”

– írta Jókai Mór az 1898-ban megjelent *Puskás Kalári* című történelmi költeményében. Egy szárhegyi régi legendából építette, tette feledhetlenné az akkori helyi hősök nevét, úgymint Gábor deákét, Están és Mihály bá, Áron öcs, Kund apót és Örzse, Zsuzsa, Kató ellen-ségverők személyeit.

Természetesen az események a várat és a birtokot kiszolgáló, benük élők történelmi hűségét, a valóságot elevenítik meg. Éppen

amikor a Gyergyói-fennsík falvainak tette kész székelyei Lázár István gróf vezetésével Ali pasa nagy seregével hadakoztak Gyulafehérvárnál, egy elég komoly tatár-török-oláh horda próbálkozott az otthon maradtak portáján fosztogatni.

Ilyen áldozattá válhatott többször is a kastély és a birtokához tartozó telkek, falvak javai. Az augusztusban már leigázott Maroshévíz után kifosztották, felgyújtották Ditrót is. Így kerültek a Maros lapálya melletti részben mocsaras, dombos területre. A több mint háromezer betolakodót a harcviselt Gábor deák vezette kétszázötven harcnok és többnyire a vidék asszonyai, öregjei, fiataljai próbálták feltartóztatni.

Székely furfangjukkal a helyi agyag- és cserépedényeket, kancsókat, fazekakat, valamint kalapokat és süvegeket mind hosszú botokra tűzve egy domb mögé állították, majd a mocsárba törött cserepeket is szórtak. Előkerültek a boronák, kaszák, kapák, vasnyársak, és felhangzott a félelmet nem ismerő védők félelemkeltő hangzavara, rikoltozása, csujogatása.

A feltartóztatott túlérőnek több mint fele elpusztult, a székelyek bánatára tizenöt helybéli veszett oda, lett a „farkasok és hollók prédája”. Az otthagytott ellenségből körülbelül félezernek a halmaira földet hordtak, és idővel a Csukuj halmának emlegették, amelyet az utókor Tatár-domb néven ismerhetett meg. Így menekülhetett meg az uradalom, a kastély és a székelyek féltve őrzött falvainak sora.

Benedek Elek az 1968-ban kiadott népmesék és mondák gyűjteményében, *A táltos asszony* című írásában szintén feleleveníti a hajdani szárhegyi ütközetet. Ő inkább a másik hős székely asszony, a jövődömondó, táltos Bákainé személye körüli történetet dolgozta fel. Ebből meg a megjövendőlt székely összefogásról, a megtörhetetlen bátorságukról és asszonyaik tiszteletéről ad elismerő képet.

A gyergyószéki mondákból ránk maradt Lázár Borbála, Baróthi Kata, Bákainé vagy az éppen várandós Puskás Klára harcos székely asszonyok megformálói a kiapadhatatlan góbéságokkal megáldott nép ősi szülőföldszeretetének, a fennmaradásához szükséges ösztönös magatartás példa a ma emberének.

* *A rendelkezésünkre bocsátott dokumentációkért és a segítségért külön köszönet dr. Kálmán Attila tanár, történésznek és Keresztes Géza műépítész, műemlékvédő szakmérnöknek. A mai képeket Mayer Jácint fotográfus a saját munkájából küldte el a szerzőnek. A régi képeket és az illusztrációkat Demján László műemlékvédő építésznek köszönhetjük.*

Fotók: Mayer Jácint (Gemini Generated Image)

FEHÉR

FEKETE

Szerkeszti: Vajda Gyöngyi

1173.

Anatole France
egyik gondolatát
idézzük
a fősorokban.

1

BECSUK

DUBLIK LAKÓJA
FÉRFINÉV
(ÁPR. 2.)

TROMBITA-
HANG

OSZTRÁK
ÉS OLASZ
AUTÓJEL

RÉSZEG

A

SODRÁS
... PASA
(TÖRÖK
POLITIKUS)

NŐI NÉV
(AUG. 26.)
SPANYOL
ARAB

L

2

S

ZAMAT
VÁLYÚ

ODA-VISSZA
NŐI NÉV
SERTÉS-
COMB

OROSZ AU-
TOMÁRKA

NÓGATNI
KEZD!
ARAT!

SORS!
RÓMAI
KETTŐ

TÁPLÁL

FOLYÓ
(SPANYOL)
FÖLD (LATIN)

FÉLÁRI!
FRANCIA
ARANY

SZEKÉNYI
TEHER

INSTABIL
GARÁZDA
CSAPAT

GYŐRI
SPORTKLUB

BOSSZÚSÁG
SZAVA
DOLGOZIK A
MOZDONY

KERTETLEN!
MEGFELELŐ

JAPÁN
DRÁMA
RÓMAI 200

ILION
ÁLLAT-
CSAPAT

FÉL ÓTI
MOSTANI

MELY SZE-
MÉLY? (OROSZ)
SZAPORÍTÓ-
SEJT

INDÍTÉK
MILYEN
TÁRGY?

AZ ITTRIUM
VEGYJELE
CSONGRÁD
M. VÁROS

BELGIUMI
ÜDÜLŐ-
VÁROS

LÁM
AZ ORRA
KÖZELÉBE

BARÁT
(FRANCIA)
BÁRÁNY-
HANG

TILTÓSZÓ

KIS ÁRAM-
FORRÁS
CSERMELY

ARRAFELE!
MUTATÓSZÓ

VÁG

M

NŐI NÉV
(JÚL. 23.)
NITROGÉN
VEGYJELE

FIÓK
TARTALMAI

L. N. J.

A GRACIÁN VÉLEMÉNYE
című pályázat nyertesei:
Takács Amália,
Marosvásárhely, Kornisa negyed
Kozma József,
Székelytompa
A pályázati rejtvény megfejtése:
NINCS OLYAN, AKITŐL NE TANULHATNÁL SEMMIT.
Kérjük a nyerteseket, jelentkezzenek
a 0265/268-854-es telefonszámon.

Megfejtések
az október 3-i
számból:
Minirejtvény:
1. Fromentin
2. Helvétius
Skandi:
Aki a célt akarja, az az eszközt
is akarja.

KOBÁK KÖNYVESBOLT

Marosvásárhely,
Győzelem tér
18. szám,
www.bookyard.ro

PÁLYÁZATI
SZELVÉNY

FRANCIA ÍRÓ

1	2	3	4	5	I	6	7	8	G
9					10	10			
11	12	13	14	15		16		17	17
18						19			20
23					24			25	
27				28			29		30
31			32					33	
35		36			37		38		39
L	40		41			42		43	
45	46				47				48
E					Á			A	

VÍZSZINTES:

1. Az idézet első része. 9. Lapos darabokra vágó. 10. Tűznyelv. 11. Orosz női név. 16. Tiltószó. 17. Könnyezik. 18. Indusztriális. 19. Vízöntéssel tisztít. 21. Félig illető! 23. Katonai tömb. 24. Feltéve. 25. Sértetlen. 26. Van esze. 27. Triplán: társasági tánc. 28. Fed, borít. 30. Korszak. 31. Félsgesz! 32. Cikksorozat az újságban. 33. Három (oros). 34. Mese kezdődik! 35. Szicíliai vulkán. 37. Dél-amerikai kukoricaital. 39. Óír írásmód. 40. Észak-erdélyi hegység. 42. Sztálin elődje. 44. Az egyik vércsoport. 45. Ágyúval, puskával tüzelnek. 47. Valaminél lentebb helyen. 48. ... victis! (Jaj a vesztesnek). 49. Az idézet szerzője (Jules)

FÜGGŐLEGES: 1. USA-szabvány. 2. Félsgesz! 3. Muzsika. 4. Férfinév (febr. 28.). 5. Fegyvert használ. 6. Római 551. 7. Becézett Sára. 8. Magam. 11. Az idézet befejezése. 12. Vízszintet csökkent. 13. Mama párja. 14. Román autómárka. 15. Olasz helyeslés. 17. Kétes! 19. Függőzár. 20. Mű, alkotás (latin rövid). 22. Paripa. 24. Magashegység. 26. Csillagkép. 28. Állóvíz. 29. Korallzátony. 30. Vértálya. 32. Francia zenészszerző (Maurice). 33. Gyermekek szava. 34. Nem megy el innen. 36. Mi az, hogy! 38. Király Shakespeare egyik művében. 41. Amely személy. 43. Isten pártatlan! 46. Udvarias megszólítás. 47. Ausztria és Svédország autójel. 48. Üres vár!

L. N. J.

A pályázati rejtvényben szereplő helyes megfejtéseket október 23-ig a Népújság címe (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül két személy egy-egy könyvet nyer. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra ráragasztani.

Magyar filmek

1	2	3	N	4	5	F
6				7		
8			9			A
10			11		12	
		13				14
15	16				17	
18				19		

VÍZSZINTES:

1. Lenkeffy Ince magyar színész filmje 1917-ből. 6. Bázis vizes oldata. 7. Becézett Imre. 8. Ógörög piactér. 10. Japán dráma. 11. Arra a helyre. 13. Latin szerelem. 15. Nagy terem. 17. Az alumínium vegyjele. 18. Félsgesz! 19. A tér társa.

FÜGGŐLEGES:

1. Kisszerű. 2. Színházi alkalmazott. 3. Én (latin). 4. Megjelentető. 5. Lám. 9. Az örök város. 12. Vértanúk bánati városa. 13. Arab férfiné. 14. Utó ellen-té. 16. ... Bence (regény).

1	2	3	G	4	5	Y
6				7		
8			9		10	R
		10			11	
12	13		14			15
16		17			18	
19				20		

VÍZSZINTES:

1. Honthy Hanna magyar színész egyik filmje (1917-ből). 6. Kályha sütője. 7. A tetejére. 8. Európai magas hegység. 10. Görög i betű. 12. Te és ő. 14. A hét vezér egyike. 16. Nincsenek szülei. 18. Végtelen név! 19. Segítség! 20. Az egyik oldal.

FÜGGŐLEGES:

1. Álomba segítés. 2. A tetejére. 3. Fel tudja fogni. 4. Ab ... (haraggal, latin). 5. Tiltó szó. 9. Ravaszdi. 11. Palindrom női név. 13. Szellemi alkotó. 15. Az egyik égtáj. 17. Vasatlan!

L. N. J.

Hajléktalanok nemzetközi napja

Az év minden napján biztosítva van a segítség, sokan mégsem igénylik

Ma, október 10-én van a hajléktalanok nemzetközi napja, amikor kissé hangsúlyosabb figyelmet kap ez a jelenség. A marosvásárhelyi Alpha Transilvană Alapítvány csapata tegnap délelőtt a város főterén próbálta felhívni a járókelők figyelmét arra, hogy a hajléktalanok itt élnek körülöttünk, legyünk elfogadóbbak velük szemben. Marosvásárhelyen azonban nem csak a nemzetközi napon figyelnek oda a hajléktalanokra, a helyi önkormányzat szociális osztályának a támogatásával az Alpha Transilvană Alapítvány nappali központjában egész évben fogadják őket, a Solidaris Egyesület pedig télen-nyáron heti rendszerességgel biztosít számukra ételmelet, vitaminokat.

Menyhárt Borbála

Egyesek sajnálkozva néznek végig rajtuk, sokakat pedig egyenesen zavar az ittasan kóválygó, a padokon, bokrokban vagy éppen a városközpontbeli aluljáróban, a földre helyezett, koszos matracokon fekvő hajléktalanok látványa. Csütörtökön az Alpha Transilvană Alapítvány közösségi központjának csapata az Emberek az emberek között elnevezésű kampány keretében Marosvásárhely főterén próbálta érzékenyebbé tenni a városlakókat a hajléktalanok iránt. A virágóránál felállított standnál jelen volt néhány olyan személy is, akiknek kisziklott az élete, és elveszítették mindenü-

ket – velük is szóba elegyedhettek az arra járók.

Mátyás Melinda, az Alpha Transilvană Alapítvány közösségi központjának munkatársa érdeklődésünkre elmondta, bár a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal által működtetett éjjeli menedékhelyet reggelente télen is el kell hagyni, az önkormányzat szociális osztálya az Alpha Transilvană Alapítvánnyal közösen napközben nappali melegedőt biztosít a rászorulóknak számára. A hajléktalanok az alapítvány közösségi központjában reggel 8-tól délután 4 óráig egy fűtött helyiségben tartózkodhatnak, lehetőségük van tisztálkodni, meleg ebédet, szükség esetén ruhaneműt is kap-

nak, programokon vehetnek részt, valamint a központ munkatársai segítenek munkát találni azoknak, akik erre képesek – tudtuk meg. A szociális munkás hozzátette, sajnos ezeknek a személyeknek romba dőlt az életük, sok esetben alkohol-, kábítószer- vagy szerencsejáték-függőséggel is küszködnek, ezért függőségekre szakosodott tanácsadó is van a központban, aki próbál nekik segíteni, de a szakemberek támogatása ellenére sem sikerül a legtöbbjüknek munkába állni.

Az Alpha Transilvană Alapítvány közösségi központjában nemcsak télen, hanem egész évben fogadják a hajléktalan személyeket, azonban igen változó azoknak a száma, akik úgy döntenek, igénybe veszik a központ szolgáltatásait,

nyáron kevesebben töltik ott a délelőttjüket, télen pedig, amikor nagyon hideg van, átlagban tíz-tizenöten érkeznek egy nap – tájékoztatott Mátyás Melinda.

Novembertől ismét meleg ebédet osztanak

A marosvásárhelyi Solidaris Egyesület évek óta rendszeresen támogatja a hajléktalanokat, Fagypont programjuk keretében a téli időszakban meleg ebédet, vitaminokat, nyáron pedig tartós ételmelet, szendvicset, gyümölcsöt, édességet biztosítanak nekik heti rendszerességgel Marosvásárhelyen és Kolozsváron.

Sajó Enikőtől, az egyesület munkatársától megtudtuk, hogy jelenleg szendvicset és gyümölcsöt kapnak

csütörtökönként a régi szüléset melletti parkban összegyűlő rászorulóknak, novembertől kezdenek nekik meleg ebédet osztani. A hajléktalanmisszióban partnereik a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal szociális osztálya, valamint az alsóvárosi és a maroskeresztúri református gyülekezetek. Mint mondta, a nyári-őszi időszakban kevesebben állnak be a sorba élelemért, 15-20 között mozog a számuk, ahogy viszont beköszönt a fagyos időjárás, általában harminc körül van azon hajléktalanok száma, akik elmennek a meleg ebédért. Kolozsváron jóval többen vannak, a fagyos napokon van, amikor kilencven-száz adag ebédet osztanak ki. A kolozsvári hajléktalanmissziójukat a baptista és az adventista közösség támogatja.

Backamadarason is garázdálkodnak a medvék

Az utóbbi egy hónapban több esetben is észlelték medve jelenlétét Backamadaras községben: felvételen is látszik, és közvetlen közelről is találkoztak vele a helyiek; eddig a nagyvad csak állatokra támadt.

Gligor Róbert László

A nyár elmúltával ismét megjelent Backamadaras község településein a medve, szeptember közepétől folyamatosan tapasztalni a jelenlétét. Egy kétbocscos anyamedvéről van szó, amely a tavasz folyamán is a községben tanyázott, aztán eltűnt, a múlt hónapban ismét megjelent. Időközben még észleltek medvejárást, de az egy másik vadállat volt – tudtuk meg Mészáros Mózes alpolgármestertől, akit a helyzettől kérdeztünk, amiután egyik kereskedelemi tévécsatornán felvételek is jelentek meg arról, hogy a medve az utcákon kószál a sötétben, vagy fényes nappal egy udvarra téved be a kicsinyeivel.

Látták már a falvak lakói este a főúton, és a mellékutcákban is készült felvétel róluk. Az egyik esetben egy kuka mellett tűntek fel, aztán a közeledő emberek hangját hallva elszaladtak, vagy éppen a főúton szaladtak Bálintfalva irányába. Két alkalommal 21 óra táján a főútcán leülve látták a helyiek. Mindenhol garázdálkodik a nagyvad, nem ismer határokat, a kerítés, villanypásztor, de még a Nyárad sem jelent számára akadályt. Gazdaságokba, udvarokba hatolt be, kárt okozott a kerítésekben, villanypásztorban, ólakban, háziszárnyasokat (tyúkot, kacsát), kecskét, bárányt pusztított el, ám nagyobb testű állatra (szarvasmarha, disznó) még nem támadott,

mert kisebb testű vadállatról van szó – mondta el az előljáró, hozzátéve, hogy egyelőre emberre sem támadt a medve. Felbukkant már Bálintfalván is, de úgy tűnik, hogy az épülő autópálya munkálatai miatt Szentgericére nem ment át egyelőre, ott semmi nyoma nincs a garázdálkodásnak.

Az önkormányzat minden bejelentett esetben megtette a kellő lépéseket, amikor kár történt, összehívták a kárfelmérő bizottságot, amikor a jelenlétéről érkezett riasztás, akkor a törvény által előírt bizottsághoz fordultak. Ilyenkor viszont az a gond, hogy a vadőr is és az állatorvos is távolról érkezik, s általában a csendőrök jelennek meg leghamarabb, ők viszont megpróbálják elriasztani az állatot a helyszínről, így a bizottság rendszerint már nem tud közbelépni. Az is gond, hogy a bocsk jelenlétében az anyamedvét nem lehetik le, amit az önkormányzat egyébként nem is szeretne, ők inkább a vadállat elkábítása vagy befogása, majd elszállítása mellett foglal állást, és ebben kéri a hatóságok támogatását is.

Az alpolgármester ismételten hangsúlyosan felkéri a lakosságot, hogy kerülje a medvével való közvetlen találkozást. Ha az bemenne az udvarra, gazdaságba, akkor maradjanak bent a házban, ne induljanak a vad elkergetésére, hanem hagyják az illetékes szerveket, hogy azok végezzék a munkájukat.

Szerdán délután a juhász állatai között pusztított a medve

Fotó: Codo Valentina

Az is bebizonyosodott, hogy az elijesztés nem hatékony, legtöbbször az elkergetett medve rövid időn belül visszatért. A vadállatok mozgása nem követhető, naponta nagy távolságokat is megtesznek, így fontos az elővigyázatosság.

„Itt vertek tanyát a környéken, már nem számít, hogy éjszaka van vagy nappal, ugyanúgy jelentkezhetnek bárhol, bárkinél” – tette hozzá Mészáros Mózes, aki azt is elmondta: ezen a héten Madaras határában a

juhásztanyára támadt egy medve, aminek több állat esett áldozatul, ellenben nem a faluban garázdálkodó egyedről van szó, hanem egy másik, valószínűleg him példányról. Így már nem is egy garázdálkodó vadállatról lehet beszélni. „Nem egyszerű a dolog, a törvény nem az embereknek kedvez, nem az emberi életet helyezi előtérbe, nagyon nehéz és hosszadalmas bármelyik eljárás, lépés megtétele az ügyben” – panaszkodott az előljáró.

Egyik szem sír, a másik nevet

Küzdelmes döntetlent ért el a megyeszékhelyi városi sportklub a Dévai Autobergamo ellen a teremlabdarúgó 1. liga 4. fordulójában. Ha a bajnokság előtt a marosvásárhelyi csapatot mindenki a bajnok Galaci United legfőbb riválisának várta, azóta némileg megváltozott a helyzet. Egyrészt az alakulat elvesztette egyik legtapasztaltabb játékosát: Bogdan Covaci éppen az Autobergamóhoz igazolt, amely három nagyon jó képességű külföldit is hozott (két brazilt és egy szerbet), erre pedig kevesen számítottak. Ráadásul ezen a mérkőzésen két nagyon fontos alapembert is nélkülözött az immár Kacsó Endre irányította együttes. Iszlai az idény eleje óta sérült, márpedig neki meghatározó szerepe van a játék szervezésében, de hiányzott a válogatott Dudău is. (Mint ahogy Voin is a kapuból, ám úgy érezzük, hogy Tătar nem gyengébb hálólőr – ellenkezőleg.)

Bálint Zsombor

Ilyen helyzetben pedig a vendégek számítottak favoritnak, bármilyen furcsán is hangzik, ezért jogos a kérdés: vajon két pontot veszített Marosvásárhely, vagy pedig egyet nyert a döntetlennel? A fentiek ismeretében a pontnak örvendhetnek. Ugyanakkor a bajnoki küzdelemben két fontos pont úszott el, noha megvolt az esély a győzelem megszerzésére is.

Az ellenfél egyéni hibák kihasználásával jutott kétgólos előnyhöz. Az első vendégtalálat mindjárt az első percben, 38 másodperc után esett, amikor Pereira volt eredményes, majd a 10. percben Tătar kijött a kapujából a támadáson segíteni, felpályáról rálőtte, Gurin pedig, amint megfogta a lövést, egyenesen az üresen maradt kapuba küldte a labdát. A CSM egy perccel később Chertes góljával szépített egy kidolgozott kombináció végén, és számos támadást vezetett, de szünetig nem esett több gól.

Jegyzőkönyv

Teremlabdarúgó 1. liga, 4. forduló: Marosvásárhelyi CSM – Dévai Autobergamo 2-2 (1-2). Marosvásárhely, Simon László Sportcsarnok, 400 néző. Vezette: Liviu Chiță (Pitești), Liviu Dârjan (Brassó). Tartalék: Cristian Brașovean (Kolozsvár), Ellenőr: Ilie Șandru (Pitești).

Marosvásárhely: Tătar (Orbán) – Chertes, Pogăcean, Gavrilă, Toader (Barbócz, Nistor, Todoran, Curticăpean, Barbócz, Nicola, Butiurcă, Bata).

Dévai Autobergamo: Gurin (Savu) – Covaci, Ilaș, Andrade, Pereira (Iștoc, Casian, Milovac, Boldor, Budai, Sandu, Rotariu). **Gólszerzők:** Chertes (11.), Gavrilă (30.), illetve Pereira (1.), Gurin (10.).

Sárga lap: Pereira (29.), Milovac (40.).

A második félidőben is a házigazdák voltak kezdeményezőbbek,

és végül Gavrilă távoli lapos lövéséből sikerült egyenlíteni.

Hogy a dévaiak mennyire szeretnek volna győzni, jelzi, hogy kockáztattak, lehívták a kapust, ám nem sikerült kihasználniuk az emberelőnyt, mint ahogy a hazaiak sem tudtak labdát lopni, hogy megpróbálják az üres kapus gólt.

A marosvásárhelyi csapat számára most egy rendkívül nehéz kiszállás ígérkezik, a Seps SIC otthonába. A szentgyörgyiek bombaformában vannak, meg tudták szorongatni Galacot is, míg a CSM nem számíthat a sérültek visszatérésére. A mérkőzést hétfőn 17 órától játsszák.

Eredményjelző

Teremlabdarúgó 1. liga, 3. forduló: Székelyudvarhelyi VSK – Dévai Autobergamo 2-5; **4. forduló:** Galaci United – Mausoleul Măreșești 20-0, Bodzavásári Luceafărul – Székelyudvarhelyi VSK 1-5, Dévai West – Sepsiszentgyörgyi Sepsi SIC 3-9, Marosvásárhelyi CSM – Dévai Autobergamo 2-2.

A tabella

1. Galac	4	3	1	0	36- 7	10
2. Seps SIC	4	3	1	0	21- 9	10
3. Autobergamo Déva	4	2	1	1	24-15	7
4. Marosvásárhely	4	2	1	1	11-16	7
5. Székelyudvarhely	4	2	0	2	14-13	6
6. West Déva	4	1	0	3	14-16	3
7. Bodzavásár	4	1	0	3	5 -15	3
8. Măreșești	4	0	0	4	8 -42	0

Európai labdarúgó-vb-selejtezők a hét végén

Október 10., péntek:

* A csoport: Németország – Luxemburg (21.45 óra, TV: DigiSport 2), Észak-Írország – Szlovákia (21.45);

* B csoport: Svédország – Svájc (21.45, DigiSport 4), Koszovó – Szlovénia (21.45);

* D csoport: Izland – Ukrajna (21.45), Franciaország – Azerbajdzsán (21.45, DigiSport 1);

* J csoport: Kazahsztán – Liechtenstein (17.00, DigiSport 2), Belgium – Észak-Macedónia (21.45, DigiSport 3).

Október 11., szombat:

* E csoport: Spanyolország – Grúzia, (21.45 DigiSport 1), Bulgária – Törökország (21.45, DigiSport 4);

* F csoport: MAGYARORSZÁG – Örményország (19.00, M4 Sport, DigiSport 2), Portugália – Írország (21.45, DigiSport 2);

* I csoport: Norvégia – Izrael (19.00, DigiSport 1), Észtország – Olaszország (21.45, DigiSport 3);

* K csoport: Lettország – Andorra (16.00), Szerbia – Albánia (21.45).

Október 12., vasárnap:

* H csoport: San Marino – Ciprus (16.00, DigiSport 1), ROMÁNIA – Ausztria (21.45, Antena 1);

* C csoport: Skócia – Fehéroroszország (19.00, DigiSport 3), Dánia – Görögország (21.45, DigiSport 1)

* G csoport: Hollandia – Finnország (19.00, DigiSport 1), Litvánia – Lengyelország (21.45, DigiSport 3)

* L csoport: Feröer szigetek – Csehország (19.00, DigiSport 2), Horvátország – Gibraltár (21.45, DigiSport 2).

Halálos baleset történt Cserefalván

Két fiatal hunyt el

Szerdán délután súlyos motorkerékpáros baleset történt Cserefalván a 151D jelzésű megyei úton.

A Maros Megyei Rendőr-felügyelőség értesítése szerint egy 19 éves székelycsókai fiatal motorkerékpárral haladt Ákosfalva felé, amikor hátulról behajtott egy gépkocsi, amelyet egy 28 éves kendi férfi vezetett. A kivizsgálás eddigi megállapítása szerint az ütközés nyomán a motorkerékpáros elvesz-

tette az egyensúlyát, átsodródott az ellenkező sávra, ahol a szembejövő gépkocsinak csapódott. Ezt a gépkocsit egy 62 éves nagyteremi férfi vezette. A balesethez két rohammentőt, mentőhelikoptert és az ákosfalvi önkéntes katasztrófavédelmi csoportot is riasztották, de a két fiatal életét az erőfeszítések ellenére sem tudták megmenteni. Az egyik áldozat a 19 éves székelycsókai fiatal, a másik 31 éves utastársa.

A baleset után a két gépkocsivezető alkoholtesztje negatív lett.

Fotó: ISU

A baleset után gondatlanságból elkövetett emberölés vádjával büntügyi eljárás indul, és megkezdik a kivizsgálást. (mezey)

Újabb baleset Szalárdon

Csütörtökön súlyos közúti baleset történt Szalárdon a 15-ös országúton, ahol két gépkocsi ütközött. Egy személy a roncsokba szorult, nagyon súlyos állapotban, eszméletlenül mentették ki, és mentőhelikopterrel szállították a marosvásárhelyi kórházba.

Több mint 700 önkormányzatnál nem lenne szükség létszámcsökkentésre

Cseke Attila fejlesztési miniszter hétfő este Kolozsváron kijelentette, hogy több mint 700 önkormányzatnál nem lenne szükség létszámcsökkentésre, mert a polgármesterek hatékonyan gazdálkodnak a humán erőforrással.

A politikust a helyi közigazgatás reformjáról kérdezték egy sajtóeseményen. A miniszter elmondta, hogy a körvonalazódó két forгатókönyv közül az RMDSZ az önkormányzati posztok számának 30-34 százalékos csökkentését támogatja, ami a betöltött állások 10 százalékának a

megszüntetését jelentené. Ezt a módszert szerinte differenciáltan lehet majd alkalmazni.

„Ahol a polgármesterek hatékonyabban gazdálkodtak a humán erőforrással, ott nem lesz szükség létszámleépítésre” – magyarázta.

Cseke szerint az összesen 3228 közigazgatási egységből több mint 700 önkormányzatánál nem lesz szükség elbocsátásokra.

A többenél kisebb-nagyobb mértékű leépítés várható, attól függően, hogy mekkora a betöltött állások aránya az adott önkormányzatnál – mondta a miniszter. (Agerpres)

A jövőbe fektetnek

Felújították az iskolákat

A közelmúltban teljes körű felújításon estek át Kerelőszentpál oktatási intézményei.

Szeredai Vivien

Európai uniós pályázati forrásokból, illetve önköltségi finanszírozásból újították fel a község oktatási intézményeit – a befektetés összértéke meghaladta a 3 millió eurót. Simon István kiemelte, hogy rendkívül jó döntés volt a projektet két évvel ezelőtt elkezdni, hiszen sikerült befejezni, még mielőtt a gazdasági

helyzet lejtmenetnek indult volna – a jelenlegi állás szerint ugyanis nem lenne rá lehetőség. Az iskolák új bútorzatot kaptak, illetve az országos helyreállítási tervnek (PNRR) köszönhetően digitalizálták is őket: új okostáblákat, xeroxgépeket, illetve számítógépeket üzemeltet be, közel 600 ezer euró értékben. „Jó kapcsolatot ápolunk az iskola vezetőségével, és mindent megteszünk, hogy a segítségére legyünk. Úgy vélem, az iskola a jövő alapköve kell legyen. A feltételek adottak, csak tanulni kell” – hangsúlyozta a polgármester.

Hamis fizetési megbízások, gyanús visszatérítések és csaknem 4 millió lej adótartozás

Az Adó- és Pénzügyi Hivatal Pénzügyi Csalás Elleni Főigazgatósága (DGAF) súlyos szabálytalanságokat tárt fel egy craiovai vállalatnál, amely hamis fizetési megbízásokat nyújtott be 804 tonna dízel üzemanyag jövedéki adójának befizetésére, összesen több mint 2 millió lej értékben. Ebből az összegből több mint 1 millió lej soha nem került kifizetésre, és egy másik, több mint 1 millió lej összegű összeget a kincstár indokolatlanul visszatérített a kolozsvári székhelyű vállalatnak néhány nap alatt.

A DGAF ellenőrei felfedezték, hogy egy **craiovai** vállalat 804 tonna dízel üzemanyagot értékesített, amely után 2,2 millió lej jövedéki adót kellett volna fizetnie a termékek kiszállítását megelőzően.

Az üzemanyag kivezetése érdekében a vállalat 26 fizetési megbízást nyújtott be az engedélyezett raktárkezelőnek, összesen 2,25 millió lej értékben, amelyeknek a jövedéki adó kifizetését kellett igazolniuk.

A csalásellenes hivatal által végzett ellenőrzés során kiderült, hogy a kérdéses összegek nem szerepeltek a kincstár jövedékiadó-számláin. Ezenkívül a Craiova városi kincstár tevékenységének **ellenőrzése során kiderült, hogy a 26 fizetési megbízásból csak 17-et (1,15 millió lej értékben) dolgoztak fel.**

Meglepő módon ezeket az összegeket 3-5 napon belül visszatérítették a vállalatnak azzal az indokkal, hogy a vállalatnak nem volt bevallott jövedékiadó-kötelezettsége. **A gyakorlatban a kincstár visszatérítette a pénzt anélkül, hogy ellenőrizte volna, hogy az a felfüggesztési rendszerből kivont dízel üzemanyag jövedéki adójának befizetését jelenti-e,** ami kérdéseket vet fel a kincstár és az adóhatóságok közötti ellenőrzési mechanizmus hiányosságaival kapcsolatban. **Ezzel kapcsolatban az ANAF sürgős ellenőrzések elvégzését rendelte el a Craiovai Kincstárnál.**

A fennmaradó kilenc fizetési megbízás, összesen 1,09 millió lej értékben, egyáltalán nem szerepel a Pénzügyminisztérium nyilvántartásaiban, és felmerült a gyanú, **hogy ezeket a dokumentumokat hamisították, és csak azért mutatták be,** hogy úgy tűnjön, mintha a jövedéki adót befizették volna.

Az elvégzett ellenőrzések eredményeként a DGAF további 3,81 millió lej adókötelezettséget állapított meg a vállalat számára, amely jövedéki adót, héát, jövedelemadót és egyéb, az állami költségvetésnek fizetendő adókötelezettségeket tartalmaz.

Az eset nemcsak az üzemanyag-kereskedelemben előforduló lehetséges csalásokra, hanem a Pénzügyminisztérium ellenőrzési rendszerének sebezhetőségére is rávilágít, amely jelentős összegeket dolgozott fel és térített vissza anélkül, hogy ellenőrizte volna az adófizetők adóadatait. Az ANAF sürgősen továbbította az ügyet a büntetőeljárási hatóságoknak, mert hamisítás és adócsalás gyanúja merült fel.

Az Adó- és Pénzügyi Hivatal továbbra is folyamatos, átlátható és tisztességes ellenőrzéseket végez, különös figyelmet fordítva a magas adókockázattal járó területekre, kockázatelemzés és digitális eszközök segítségével, amelyek racionalizálják a bevételetelezést és csökkentik az emberi hibák mértékét. Az intézmény megerősíti elkötelezettségét az állami költségvetés védelme, a tisztességes versenyfeltételek biztosítása iránt, és elkötelezett az iránt, hogy megbízható hatóságként működjön olyan intézkedések elfogadásával, amelyek optimalizálják a bevételek begyűjtését, csökkentik a költségeket és elősegítik az integritást.

SZOLGÁLTATÁSOK – ÜZLETI AJÁNLAT

REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK és egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok, nyílászárók. TERASZBEÉPÍTÉS üveggel és ponyvával. Tel. 0745-379-638. (68858)

FÉMMEGMUNKÁLÁSBAN JÁRTAS MUNKAERŐT keresünk színesfémöntödéinkbe. Tel. 0744-503-022. (68866-I)

OPTIKAI TECHNIKUS MUNKAKÖRBE keresünk frissen érettségizett munkatársat betanításra. Érdeklődni a következő telefonszámon: 0723-244-200. (sz.-I)

ADÁSVÉTEL

ELADÓ sírhely a Verii utcai temetőben. Tel. 0741-207-804. (26605)

ELADÓ 30 vedres tölggyfa hordó és 6 vedres kármentő cseber. Tel. 0743-548-101. (26701)

ELADÓK: szobrászvsők, faragott bútor szarvasagancssal, bőrök. Tel. 00-49-1788683222, 17 óra után. (26766)

ELADÓ kihúzható kanapé (szét-szedhető), 1.000 lej, alkudható. Tel. 0740-501-302. (26788)

LAKÁS

KIADÓ 2 szobás, újonnan felújított tömbházlakás a Kövesdombon, közel a központhoz. Tel. 0744-620-809. (26700)

KÜLÖNFÉLÉK

VÁLLALUNK: háztetőkészítést cserépből, lemezből; szigetelést, festést, kisebb javítást. Tel. 0745-680-818, Csaba. (26772)

RENDELÉSRE BÚTORT készítek. Tel. 0748-691-858. (68310)

VÁLLALOM bútor és szemét elhordását. Tel. 0749-644-922. (26731)

VÁLLALUNK: cserépforgatást, szigetelést, festést, kerítéskészítést, kisebb javítást, saját anyagból is, kerti takarítást. Nyugdíjasoknak 20% kedvezmény. Tel. 0756-254-087, 0756-459-611, János. (26681)

VÁLLALUNK tetőjavítást, szigetelést, meszelést, festést, tetőfedést, kisebb javítást saját anyagból is. Nyugdíjasoknak 18% kedvezmény. Tel. 0754-300-481, Attila. (26682)

SZAKEMBER vállal: tetőkészítést, kisebb javításokat saját anyagból is, bádogosmunkát, vakolást, meszelést, kerítéskészítést (vasból is hegesztünk), szigetelést, törmelékelhordást, kertek takarítását. Nyugdíjasoknak 18% kedvezmény. Tel. 0734-016-805, 0769-638-152, István. (26688)

VÁLLALOK bármilyen kőművesmunkát, külső, belső festést és tetőjavítást. Tel. 0749-644-922. (26730)

VÁLLALUNK: tetőjavítást, cserépforgatást, kinti, benti meszelést, teraszjavítást, -felújítást, vakolást és bármilyen kisebb vagy nagyobb építkezési munkát. Nyugdíjasoknak 18% kedvezmény. Tel. 0757-467-334, Tamás. (26743)

FUVART, bútorhordást vállalunk személyezettel, külföldre is, és törmelékszállítás. Tel. 0749-543-104. (68850)

RÉGI BÚTORT, törmeléket elhordunk, külső-belső munkát vállalunk. Tel. 0758-950-619. (26739)

VÁLLALUNK: fakivágást, faelhordást, épületbontást, törmelékelszállítást. Tel. 0770-621-920. (26722)

VÁLLALUNK: külső-belső munkát, javítást, glettolást, festést, parkettázást, nemesvakolat-készítést, járólapterakást, kerítéskészítést, szigetelést. Tel. 0752-970-814. (26615)

KÜLSŐ redőnyöket, szúnyoghálót készítünk. Tel. 0744-121-714. (26450)

A Plasmaterm Rt.

Marosvásárhely, Budiului–Bodoni utca 66/A
Tel.: 0265-268-712, 265/263-337 –

összehívja a részvényesek rendkívüli közgyűlését 2025. november 12-én 11 órára a cég székhelyére.

Napirenden a következők:

- a társaság jogi formájának megváltoztatása részvénytársaságról (SA) korlátolt felelősségű társaságra (SRL)
- a passzív részvényesek helyzetének tisztázása

A részvényesek jegyzékében bejegyzett összes részvényes részt vehet a részvényesek rendkívüli közgyűlésén. A rendkívüli közgyűlésen való képviselőre vonatkozó különleges meghatalmazásokat a viták megkezdése előtt be kell nyújtani a cég titkárságához.

Darvas Csaba igazgató

Szünetel a vízszolgáltatás

Az **AQUASERV Rt.** felhívja a fogyasztók figyelmét, hogy betervezett hálózatfejlesztési/karbantartási munkálatok miatt október 11-én 8 órától 15 óráig (becsült időpont) felfüggeszti az ivóvíz-szolgáltatást

- Nyárádtón,
- Maroskeresztúron, a Malom, a

Vadász utcában, a **Virág** utca 460-468. szám alatt és a **Fő** út 543-563. szám alatt.

Felhívjuk a fogyasztók figyelmét, hogy a vízszolgáltatás újraindításakor előfordulhat, hogy a vezetékekben lévő lerakódás felkavarodása miatt a csapból rövid ideig zavaros víz folyik.

Azt javasoljuk, hogy ezt a vizet, ameddig ki nem tisztul, csak háztartási célokra használják. Elnézést kérünk a kellemetlenségért. **Köszönjük a megértést!**

Aquaserv Rt., Marosvásárhely

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

MEGEMLÉKEZÉS

Egy pillanat, és mindennek vége, olyan gyorsan távoztál a végtelenségbe. Maradt a bánat és egy csendes sírhalom, szerető szívünkben az örök fájdalom.

Szomorú szívvel emlékezünk

BARABÁSI JÁNOSRA,

aki 2024. október 13-án, egy éve, hogy örökre itthagytott. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Szerető családja. (26774)

Csendre int az élet minket. Egy csodálatos élet véget ért. Volt egy drága lélek, aki köztünk élt, akinek otthona már a csillagos ég. Jézusom, te adtál erőt minden szenvedésében, adj örök nyugalmat, békét lelkének a mennyben.

Drága jó férjem,

MEZEI JÓZSEF

szerető szíve 15. éve örökre megpihent. Gondoskodását, jóságát, szép emlékét, amíg élek, hűséggel szívemben őrzöm.

Örök álmod fölött őrködjön szeretetem.

Feleséged, Éva – és imáim.

Nyugodj békében, te drága lélek! (26780)

Fájó szívvel emlékezünk a drága jó férjre, édesapára, nagytatára,

CSISZÁR MIHÁLYRA

halálának 15. évfordulóján. Nyugalma legyen csendes!

Felesége, lánya, unokája. (26792)

RÉSZVÉTNYLIVÁNÍTÁS

Fájó szívvel értesültünk

dr. AJTAI KATALIN

született **PUSKÁS KATALIN**

évfolyamtársunk haláláról.

Isten nyugtassa békében! Emlékét szeretettel őrizzuk. Hozzá tartozóinak vigasztalódást kívánunk.

Az 1963-ban végzett orvosok nevében **RácZ Katalin.** (26793-I)

OPTICA
OPTOFARM

**SZEMÜVEGLENCSE-
KEDVEZMÉNY
EGYETEMISTÁK
SZÁMÁRA**

-20%

**2025. október 1. - november 30.
között a készlet erejéig**

Marosvásárhely

STÍLUS ÉS KÉNYELEM – MIND EGY HELYEN!

*További részletek az üzletekben vagy www.optofarm.ro

AJÁNDÉKUTALVÁNY

**-50
RON**

**VÁGJA KI A KUPONT ÉS
50 LEJ KEDVEZMÉNYBEN
RÉSZESÜL A DORA OPTICS ÉS
A DORA KÓRHÁZ
MUNKAPONTJAIN!**

*A kedvezmény a kivágott ajándékutalvány bemutatásával
érvényes 2025. Október 31-ig.
Egyszeri alkalommal felhasználható.

ETV ERDÉLY TV

KÉTHETENTE SZOMBATON 20 ÓRÁTÓL

SÁRGA RÓZSA

JÓKAI MÓR REGÉNYE NYOMÁN

RENDEZŐ-KOREOGRÁFUS **KÖNCZEI ÁRPÁD**

**• Október 24., 19 óra:
Sárga rózsza, Marosvásárhely,
Maros Művészegyüttes székháza**

**A Nemzeti Táncszínház szervezésében, a program a Kulturális és Innovációs Minisztérium támogatásával,
a Jókai 200 emlékévként keretében valósul meg.**